

بیماری سسل

بیماری سل چگونه بیماری است؟

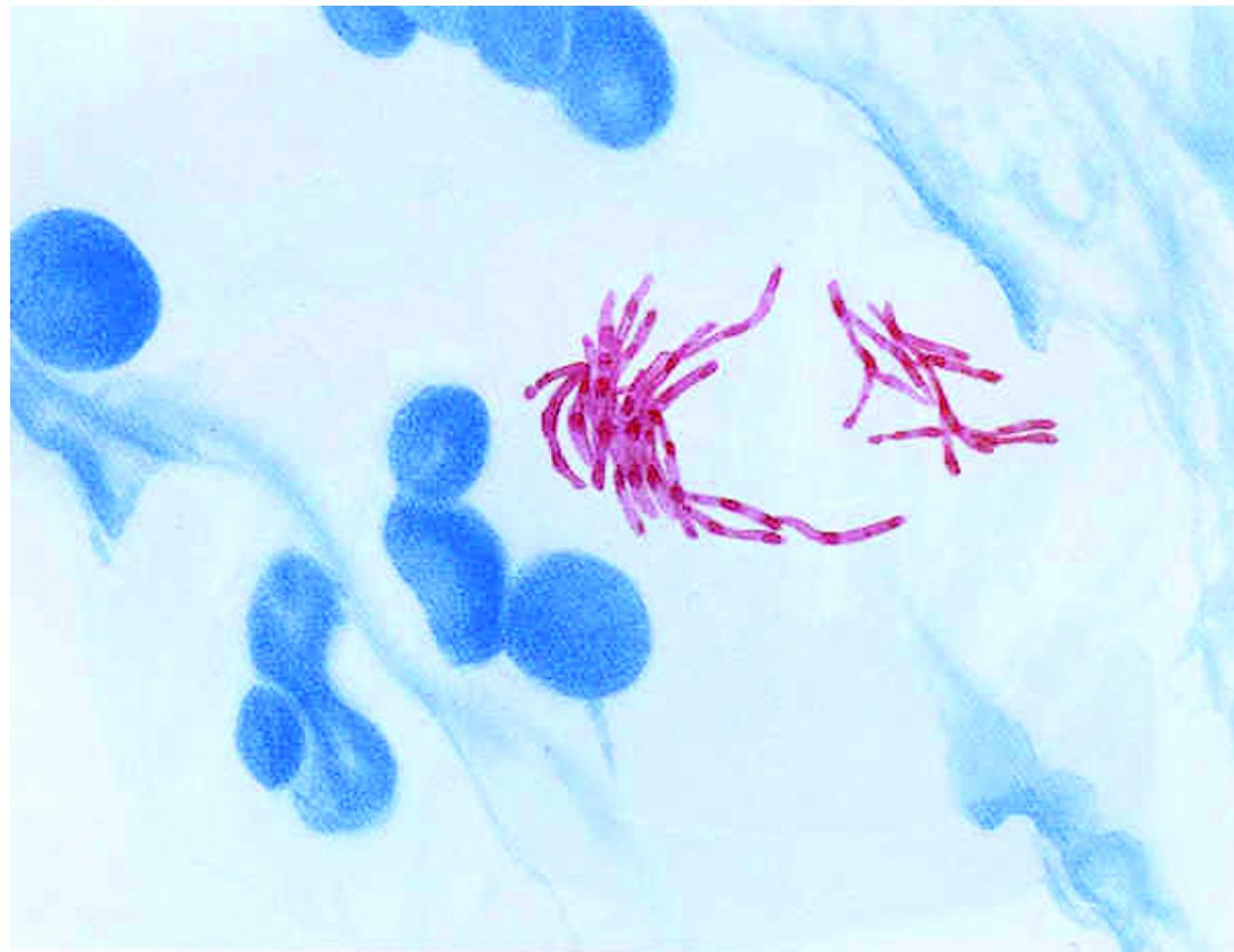
- مریضی سل واگیردار که از باکتری میکوباکتریوم توبرکلوزیس *Mycobacterium tuberculosis* ناشی میشود است و بیشتر در ششها ظاهر میشود.

در کشور فینلاند سالیانه 300 مورد جدید بیماری سل بروز میکند. از این رقم ۱/۵ آنها کسانی هستند که در خارج از کشور فینلاند متولد شده اند و سهم آنها در بیمار شدن به مرض سل در سالهای اخیر رو به افزایش بوده است. در میان متولذین در کشور فینلاند گروههای مشخص بیماری افراد که نسل هستند که در کوکی مبتلا به مرض سل شده اند و همچنین افراد دچار مشکل اعتیاد و کسانی که از نظر اجتماعی منزوی شده اند هم شامل این گروه میشوند. بالغ بر یک چهارم از موارد نو بروز کرده سل در محدوده پایتخت ساکن هستند. مرض سل نه اینکه از بین نرفته بلکه هنوز هم نیاز به توجه جدی دارد.

مرض سل می تواند که در دیگر قسمتهای بدن از قبیل غدد لفاؤی، استخوانها، اندامهای جنسی، اندامهای دفع ادرار، ارگانهای داخلی، اعصاب مرکزی، پوست و یا بصورت عفونت عمومی ظاهر شود.

سل هنوز هم در دنیا یک مریضی عمومی است. سالیانه در جهان هشت میلیون نفر به مریضی سل مریض میشوند و دو میلیون نفر هم در سال در اثرا این بیماری جان خود را از دست میدهند. ابتلا به مرض سل بیشتر در کشورهای فقیر با جمعیت زیاد و اپیدمی ایدز صورت میگیرد. در روسیه و در کشورهای بالticک تعداد مبتلایان به مرض سل در دهه 1990 دو برابر شد.

2

در آزمایش رنگ آمیزی خلط سینه باکتریهای میله ای شکل مرض سل دیده میشوند.

چگونه به بیماری سل دچار میشویم؟

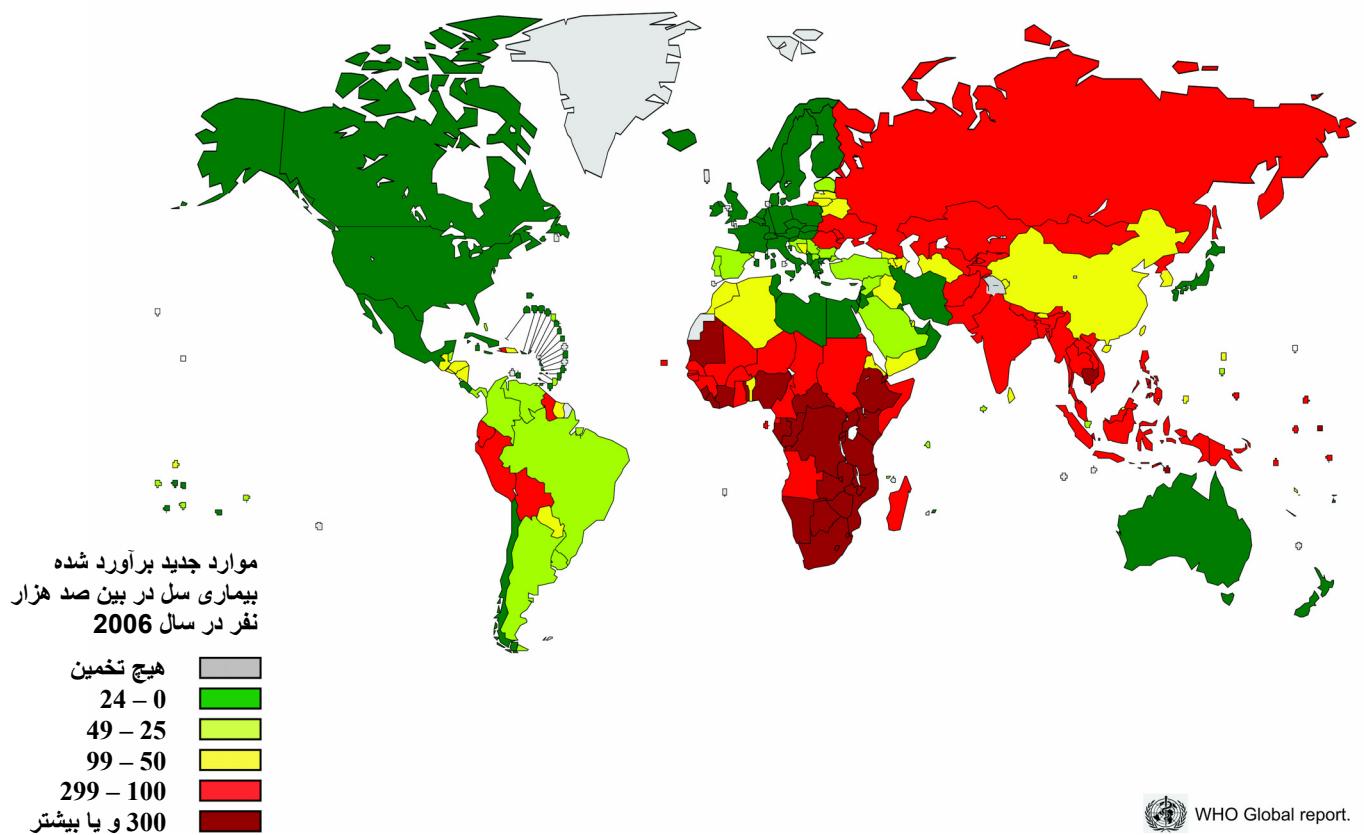
- ابتلا به بیماری سل در اثر تماس نزدیک و مداوم با بیمار سل صورت میگیرد.

که با فرد مريض در يك خانه هستند و يا کسانی که به نحوی در تماسهای نزدیک و مداوم با فرد مريض باشند. خطر ابتلا به سل در اثر تماسهای تصادفی بسیار کم است.

انسان زمانی در معرض ابتلا به مرض سل قرار میگیرد که در تماس مداوم با فرد مريض در يك خانه زندگی کند. بزرگترین خطر ابتلا به مرض سل برای کسانی وجود دارد

— 3

موارد برآورد شده بیماری سل در محدوده کشوری

مرض سل همچنان يك مرض همگانی در جهان است. بیشترین موارد مريضی سل در آفریقا و آسیا بروز میکند.

مرض سل چگونه سرایت میکند؟

- مرض سل از طریق جریان هوا ازفردی به دیگری منتقل میشود.

بدی منتقل میشود بگونه ایکه از اشخاص مجاور بیمار سل فقط یک سوم آنها به این بیماری مبتلا میشوند. ریسک سرایت بیماری هنگامی کاهش می یابد که شخص مبتلا بدرستی سرفه کند و باکتریها ی بیماری را به هوا منتقل نکند. و همچنین سریعا برای آزمایش و درمان بیماری اقدام کند. تهویه منظم هوا مقدار باکتری های موجود در مکان های مسکونی را بطور موثری کاهش می دهد.

قریبا تمام مريضان مبتلا به سل اين بیماری را سرایت نمیدهند. مجازی تنفسی کسانی که به سل بیمار هستند وقتیکه سرفه و يا عطسه میکنند و يا گپ می زند و يا حتی هنگامیکه آواز میخوانند مقدار زیادی باکتری بیماری سل را به هوا منتقل میکنند. مرض سل را نمیتوان مثلا از طریق ظروف و وسایل دریافت کرد بلکه هنگامیکه باکتری های مرض سل پخش شده درهوا به شهای فرد مجاور وارد میشود ابتلا به مرض سل صورت میگیرد. مرض سل به

4 —

روش درست سرفه کردن

- هرگز رو به دیگران سرفه نکنید
- هنگام سرفه و عطسه کردن دستمال را در پیش دهان و بینی خود بگیرید و اگر دستمال در دسترس نیست با آستین لباس خود جلوی بینی و دهان خود را بگیرید.
- دستمال را به سطل زباله بیاندازید
- دستان خود را بشوئید و يا اينکه با ماده ضد عفونی کننده ضد عفونی کنید.

آیا همه می کسانی که سرایت را گرفته اند به این مرض دچار می شوند؟

- نه، در قسمت اعظم کسانی که سرایت را دریافت می کنند هرگز علایم بیماری بروز نمی کند.

بیماری به حالت فعال در نیامده است. برای کودکان، کهنسالان و کسانی که در آنها بخاطر بیماری و یا مصرف دارو سیستم دفاعی بدن ضعیف شده است ریسک ابتلا به بیماری خیلی زیاد است. عفونت ایدز قدرتمندترین عامل افزاینده ریسک ابتلا به بیماری سل است.

از کسانی که دارای سلامتی عمومی هستند و سرایت را دریافت کرده اند فقط یک دهم آنها در طول زندگیشان به مرض سل دچار می شوند. در قسمت اعظم کسانی که سرایت را دریافت کرده اند باکتری در داخل بدن به حالت خفته درمی آید، حالت غیر فعال عفونت بیماری سل و در آنها

— 5 —

واکسن بی سی جی دارای چه اهمیتی است؟

- واکسن اطفال کوچک را محافظت می کند.

هستند که نزدیکان آنها از کشورهای با میزان بالای بروزبیماری سل هستند و یا اینکه نزدیکان آنها به سل بیمار هستند. همچنین کودکان زیر هفت سال را هم که بیشتر از یک ماه به کشورهایی که در آنجا سل بیماری عمومی است مسافرت می کنند در مقابل بیماری واکسن می کنند.

واکسن بی سی جی اطفال کوچک را در مقابل اشکال سخت بیماری مانند سل عمومی شده و یا سل منژیتی محافظت می کند. در کشور فینلاند از خزان سال 2006 به بعد فقط افراد متعلق به گروه ریسک مانند اطفال واکسن شده اند. نوزادان تازه متولد شده که از نزدیکان آنها احتمال سرایت بیماری وجود دارد نیز واکسن می شوند. این اطفال کسانی

Jyrki Luukkonen

بر کشور فینلاند کودکانی را که به این گروه ریسک مربوط می شوند واکسن می کنند.

علایم مرض سل چگونه است؟

- علایم مرض سل همیشه مشخص و واضح نیستند.

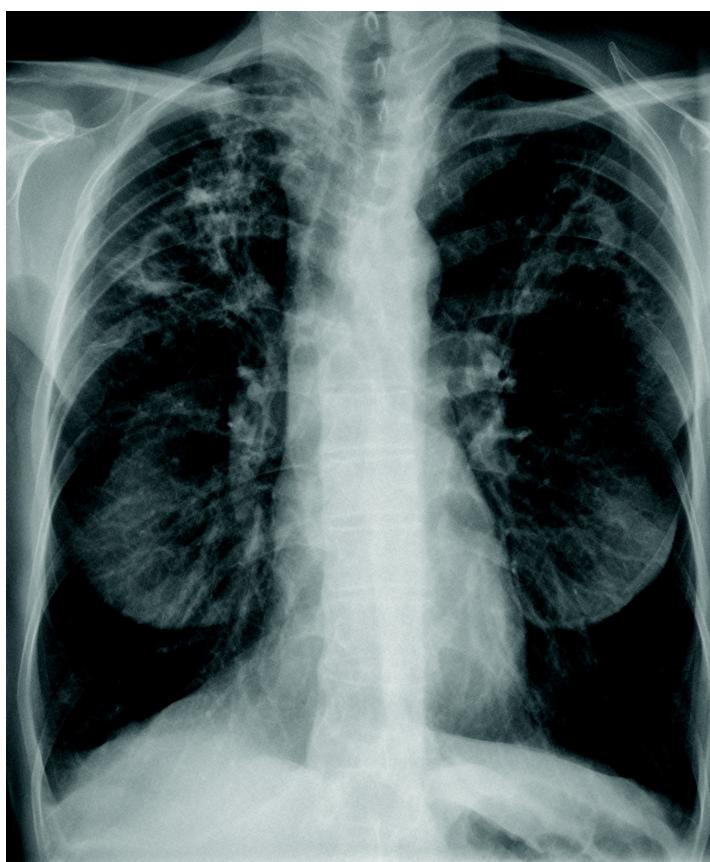
- علایم بیماری سل
- سرفه های طولانی شده
 - خلطهای سینه و خلطهای خونین سینه
 - تب
 - عرق کردن در طول شب
 - ضعف عمومی بدن
 - خستگی
 - لاغری
 - لوزه های بزرگ شده در ناحیه گردن

علایم معمولاً به کندي بروز ميکند و در مراحل ابتدائي کم هستند. علایم معمولی آن شامل سرفه ها طولانی و خلطهای سینه است. در سل خارج ششی علایم معمولاً به ارگان مریض شده مربوط ميشود.

6 —

چگونه سل ششی را تشخيص ميدهد؟

- با عکس قفسه سینه و آزمایش خلط سینه.

تغییرات گواه بر بیماری سل در عکس های برداشته شده از شش: تغییرات میان تنهی و روشن در قسمت بالایی شش.

عکسبرداری از ششها ورنگ آمیزی خلطها و آزمایشها کشت از مهمترین آزمایشها در تشخیص مرض سل هستند. معمولاً سه نمونه خلط را جمع آوری میکنند و با آزمایش رنگ آمیزی مشخص میکنند که آیا بیماری واگیر است و یا خیر. جواب آزمایش در مدت دو روز طیار ميشود. جواب آزمایش کشت نمونه در مدت چند هفته آماده ميشود و وتشخیص بیماری را قطعی میکند. مرض سل خارج ششی را بسته به محل بیماری با انواع آزمایشها عکسبرداری و همچنین با نمونه برداری از بافت های بیمار جستجو میکنند. معمولاً آزمایشها شفا خانه ای برای بدست آوردن نمونه های لازم و تشخیص سل از بیماریهای ممکن دیگر لازم است.

چگونه مرض سل را درمان میکنند؟

- با دوا.

معمولًا در مدت دو تا سه هفته از بین میرود. درمان مرض سل در صورتیکه دواهای تجویز شده بطور منظم در تمام دوره درمان مصرف شود بسیار موثر است.

مرض سل با دوا درمان میشود. درمان با ترکیبی از چندین دوا صورت میگیرد و معمولًا 6-12 ماه طول میکشد. شخص مبتلا به بیماری سل مسری را در ابتدا در شفاخانه در اطاقهای جداگانه نگهداری میکنند. خطر سرایت بیماری

7

مرض سل را با ترکیب دو تا سه دوا درمان میکنند.

آیا نزدیکان شما در خطر ابتلا به مرض سل هستند؟

- امکان ابتلا به مرض سل وجود دارد.

یروند. اطفال را در شفاخانه آزمایش میکنند. اگر در این تحقیقات شخص مبتلا به بیماری سل پیدا شود برای آنها درمان دارویی شروع میشود. برای کودکان و اشخاصی که دارای سیستم ضعیف دفاعی بدن هستند داروهای جلوگیر تجویز میشود. وضعیت سلامتی دیگر افراد مجاور را با انجام عکسبرداری از ششها هر شش ماه یکبار در مدت یک تا دو سال بررسی میکنند. اگر که در آنها عوارض بیماری در مدت عکسبرداری و یا بعد از آن بروز کند آنها باید که خودشان به مراکز بهداشتی برای انجام آزمایشها مراجعه کنند.

نزدیکان (خانواده، دوستان، محل تحصیل، محل کار، محل انجام سرگرمیها) شخص مريض شده به مرض سل را با انجام مصاحبه تحقیق میکنند چونکه در میان نزدیکان امکن است کسانی باشد که مرض به آنها سرایت کرده باشد و یا کسانی باشد که شخص مريض بیماری را از او گرفته باشد. با این کارکه به روشن سازی روابط معروف است سعی میشود از گسترش بیماری جلو گیری شود و این کار مطابق قانون بیماریهای مسری انجام میشود. نزدیکان و یا افراد در تماس با بیمار برای چکاپ داکتر و انجام آزمایش‌های مخصوص از شش به مرکز بهداشتی باید

آیا درمان مرض سل خرج و هزینه دارد؟

- درمان برای بیماران سلی رایگان است.

انجام آزمایشها و درمان آن مراجعه کنید و اگر از نزدیکانتان احتمالاً به بیماری مبتلا است او را برای انجام آزمایشها و درمان هدایت کنید.

انجام آزمایش‌های مرض سل، دواها، خرجهای شفاخانه و مراجعه به داکتر برای بیماران رایگان است. شما مسئولیت دارید که اگر شک دارید که به مرض دچار هستید برای

Jyrki Luukkonen

اطلاعات بیشتر:

www.filha.fi
www.heli.fi
www.thl.fi
www.stoptb.org

کارشناس این این راهنمای ایریس رایه لهتی است.
این راهنمای با همکاری وزارت داخله تهیه شده است.

www.heli.fi

اتحادیه تنفس هلی (Hengitysliitto Heli)
Oltermannintie 8 PL 40, 00621 Helsinki
تلفن: 020 757 5100, فکس: 020 757 5000
info.heli.fi